

Brovakt och sommargäster - sundet som vi minns det

Samtal med Alice och Linus Andersson, nedskrivet i november 1998 av Gustaf Friberg

Alice's far Emil Bergström anställdes som brovakt 1912 och man flyttade in i den nybyggda brostugan den 15 september samma år. Emils far levde 1850-1938 och han hade minnen från roddturer r-u-n-t Kasholmen! Emils farfarsfar Lars Anders Eriksson, född 1798, var skogvaktare och vargvaktare vid Långudden på Näslandet.

Den första stugan vid brofästet på hölösidan var alltså brovaktarstugan. Norr om denna på andra sidan vägen byggde sig Emil en egen stuga i kanten av resterna av den gamla skansen.

Emil innehade brovaktarsysslan från 1912 till 1946. Själva brovaktandet överlämnade han oftast till fru Hulda och barnen. Själv sysslade han med att bygga roddbåtar och att byta broplank. Han fiskade, snickrade vagnshjul och skaklar.

Alla tider på dygnet skulle man vara redo att öppna för sjöfarande. Fartyg som passerade mera regelbundet var Trosa-skutan, som gick till Södertälje med fisk och mjölk. Det var också passagerarfartygen Hållsviken och framför allt Ejdern med kapten Fredmark från Egelsvik. Han kunde sin skärgård både utan och innan. Bron öppnades för hand. På kvällen när mörkret föll skulle man sätta upp fotogenkopparlyktor på långa stänger. Ofta hände det att Hållsviken passerade vid halvtvå-tiden på natten på sin väg från Södertälje. På vintern bröts is av en båt som hette Beta från Oaxen.

När den nya fasta bron byggdes 1972 var man tvungen att påla med 40 meter långa betongpålar.

Troligen användes på vintern Vinterhälla som utgångspunkt för en väg över isen till Mörkö. En historia finns om Hölö-Kalle

som höll på att skrämma slag på prästen. Prästen var gående på väg över isen från Mörkö. Kalle stod på ett berg vid strandkanten med en stor sten som han under dunder och brak lät rulla utför stupet. Prästen klarade sig med blotta förskräckelsen.

Kasholmen har länge varit en omtyckt badplats. Folk kom ända från Hölö. Här byggde Emil Bergström en liten kiosk och ett serveringstält våren 1928. Paret Anell, som tidigare varit arrendatorer på Skesa, sålde här förfriskningar i många år. Vatten hämtade de i en källa på norra sidan, det var ett mycket fint vatten. De bodde vid Pålsborg och rodde upp till sin kiosk. Fru Mathilde Anell var fransyska, född Agazzi, och mycket mån om sina kaffesugna och törstiga gäster. Hennes kök var en träbänk vid kioskväggen där hon kokade kaffe på ett Primuskök.

Omkring 1945 uppförde Frithiof Öberg en större kiosk en bit ifrån den förra. Denna senare byggnad är nu en fint rustad liten sommarstuga. Den gamla kiosken är riven.

Kasholmsberget har också kallats Raggaberget. Namnet tillkom efter inspelningen av filmen Raggare, där Christina Schollin körde med en bil in i bergväggen invid bron. Många raggare lockades till platsen där scener ur filmen hade spelats in. Detta var på 50-talet, och ett tag hade man där en klubb som kallades Klubb1000.

När man kom från hölösidan över bron gjorde vägen en mycket tvär sväng åt höger längs med bergssidan. Det sägs att när Nora kvarns vingor skulle transporteras till Torekällberget i Södertälje blev man tvungen att bända och baxa för att kunna klara kurvan och komma ut på bron.

Många har tältat här. Det kostade från början 50 öre per natt/3 kr per vecka. Några tältande ungdomar tyckte så mycket om platsen att de på 40-talet med grevens tillstånd uppförde enkla stugor av masonite. Detta var i samband med kriget och därefter, allt var ransonerat, även byggvaror. Så det är många bil- och kylskåpslådor som fått utgöra stommen i de första kasholmsstugorna. Utbytt virke från den gamla träbelagda bron kom också till användning.

På Björksund bodde en skomakarfamilj. Skomakarfrun Tilda Karlsson var kyrksam av sig och skänkte ett par silverljusstakar till Hölö kyrka. Tilda bjöd ofta på

hembakta polkagrisar när man kom på besök, och skomakaren var också vänlig och glad till sinnes. Det enda kraftuttryck han hade var ”Åh fääri!” - ett egendomligt uttryck som han själv hade skapat och som därför hängde sig fast vid hans namn Oskar - i all tysthet, naturligtvis!

Brovakter vid Pålsundet 1912 - 1972:

1	Emil Bergström	1912 - 1946
2	Sivert Svensson	
3	Wollmar Östlund	1950 - 1952
4	Harld Melin	
5	Lennmark	
6	Johansson	
7	Stina Åström	1964 - 1972